



Tisková konference k tématu přípravy reformy terciárního vzdělávání 4. prosince 2008

REFORMA VYSOKÝCH ŠKOL ZAČÍNÁ

Na tiskové konferenci, která se konala 4. prosince 2008, ohlásil ministr školství, mládeže a tělovýchovy Ondřej Liška začátek největších změn terciárního vzdělávání v novodobé české historii. „Máme ucelenou koncepci reformy vysokoškolského vzdělávání, která nám v uplynulých deseti letech tolik chyběla. Za její největší plus pokládám, že nepůjde na specificky českých a za každou cenu originálních řešení. Naopak zasazuje náš systém terciárního vzdělávání do mezinárodních souvislostí a odvážně reflektuje evropské a světové trendy posledních let. Naše vysoké školy takovou modernizaci potřebují.“

Veřejná diskuze, která probíhala od zveřejnění první verze koncepčního dokumentu s názvem Bílá kniha terciárního vzdělávání, byla naprosto unikátní nejen svou šíří, ale i vysokou úrovní. „Pojetí Bílé knihy jako živého textu, do něhož se během celospolečenské diskuze může obtisknout celá řada podnětů, vyvolalo velký zájem odborné i široké veřejnosti. Velká část připomínek byla velmi kvalitních a autorský tým je do finální verze textu zapracoval,“ upozornil ministr Liška. Zpráva Ministerstva vnitra, která se

zabývá zapojováním veřejnosti do přípravy vládních dokumentů, uvádí prezentaci Bílé knihy a následnou veřejnou diskusi jako příklad dobré praxe. Jedná se tak o dokument, který prošel ohněm veřejné polemiky (a to odborné i populární), v jejímž průběhu získal svou definitivní podobu, kterou měla do konce roku 2008 projednat vláda (článek vznikl v prosinci – pozn. red.).

V průběhu uplynulého roku proběhla série prezentací, debat se studenty i akademickými pracovníky, představiteli soukromého sektoru a ještě více pracovních diskusí na dílčí témata při ministrových návštěvách jednotlivých vysokých škol. Z těchto debat vyvstaly další podněty a alternativy, které se odrazily v samotném textu Bílé knihy. „Jsem přesvědčen, že během nadcházející společné práce na věcné realizaci reformy terciárního vzdělávání se nám podaří vtáhnout do její přípravy i ty, kdo na ni zatím pohlíželi s nedůvěrou. Je třeba pokračovat v objasňování, co pozitivního reforma přinese všem oborům bez výjimky, tedy i humanitním, společenským a uměleckým. Má totiž smysl jen tehdy,

pokud na její realizaci budeme pracovat společně,“ uzavřel ministr Liška.

Bílá kniha tedy představuje koncepční základ pro navazující kroky. Hluboké systémové změny přinesou zákony o terciárním vzdělávání a o finanční pomoci studentům. Práce na nich odstartují na začátku roku 2009 a ministr Liška očekává, že se na nich budou podílet všechny instituce a jednotlivci, kteří kvalifikovaně přispěli k veřejné diskusi o Bílé knize. „Jde mi zejména o samotné vysoké školy. Nemám v úmyslu prosazovat cokoliv bez dorozumění s jejich zástupci.“ Mezi hlavní znaky reformy terciárního vzdělávání zadal ministr Liška posílení autonomie vysokých škol, rozšíření pravomocí správních rad (z hlediska rozpočtu i volby statutárních orgánů), diferenciaci vysokých škol (centra špičkového výzkumu a segment poskytující profesně orientované vzdělání) a jednotný systém akreditace pro všechny instituce terciárního vzdělávání.

„Naši ambice je patřit k evropské špičce. Bez reflexe světových trendů v oblasti terciárního vzdělávání se nám to ale sotva podaří,“ zdůraznil ministr Liška.



ONDŘEJ LIŠKA SLOVO MINISTRA

Po rozsáhlé veřejné diskusi ke koncepčním změnám prezentovaným v Bílé knize terciárního vzdělávání stojíme nyní na začátku další, ještě důležitější etapy reformy. Během léta bychom měli dokončit práci na věcném záměru zákona o terciárním vzdělávání a už na podzim by Poslanecká sněmovna mohla projednat jeho paragrafované znění. Z jakých premis budeme vycházet?

Vysokoškolské vzdělání je stále víc považováno za jeden z hlavních nástrojů kariérního úspěchu a jednu z nejlepších životních investic. Logicky po něm tedy existuje silící poptávka, a to napříč celou společností. Dlouhodobá fundamentální změna definujících znalostní ekonomiku tkví v posunu chápání vysokoškolského vzdělání. Není a nemůže být výsadou elit, ale naopak standardem. Malé země s otevřenou ekonomikou bez významného bohatství přírodních zdrojů, jako je Česká republika, musí na tento trend reagovat citlivěji než jiné státy, protože druhá možnost, ona často zmiňovaná „evropská možnost“, pro ně není nijak zvlášť lákavá. Naším bohatstvím musí být znalosti a schopnosti. Zdůrazňuji, že nejde jen o problém budoucí prosperity jednotlivců a potažmo celé společnosti, ale také o otázky dotýkající se samé podstaty sociální spravedlnosti. Je evidentní, že celková otevřenost vzdělávací soustavy, která je základem úspěšného snižování nerovností, předpokládá odpovídající systém terciárního vzdělávání. Současně s reformou terciárního vzdělávání je proto nutné postupně navyšovat výdaje na vysoké školství z veřejných zdrojů, a to až na úroveň běžnou ve vyspělých zemích.



Diskusní akce se studenty k Bílé knize terciárního vzdělávání



Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé,

dovolte mi, abych Vám popřál vše dobré do nového roku 2009. Věřím, že Vám v jeho průběhu bude Vaše práce více radostí než starostí. Přeji Vám, aby žákyně a žáci, které učíte, dosahovali pod Vaším vedením pokud možno výsledků, jež Vás budou těšit.

Všem čtenářům Otevřeného ZPRÁVODAJE MŠMT pak přeji hlavně pevné zdraví a kromě úspěchů v pracovním životě i klidný a šťastný život osobní. Doufám, že se opět setkáme na stránkách příštího čísla.

Ondřej Liška

Z OBSAHU

Priority MŠMT pro české předsednictví	strana 2
Střední odborné školství	strana 3
Rozpočet na rok 2009	strana 4
2. vlna novely školského zákona	strana 8

PRIORITY MŠMT V RÁMCI PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU

V předchozích číslech Zpravodaje jsme vás informovali o probíhající diskuzi k prioritám Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro české předsednictví v Radě EU (zkráceně CZ PRES). V roce 2008 se uskutečnila série formálních i neformálních setkání a veřejných konzultací s cílem stanovit definitivní podobu rezortních priorit, které vycházejí z hesla českého předsednictví „Evropa bez bariér“ a klíčové oblasti zájmu „Evropa konkurenceschopná a otevřená“. Zde vám nabízíme jejich stručný popis.



Tiskový mluvčí pro CZ PRES Tomáš Bouška

Jaké jsou naše priority v oblasti vzdělávání, mládeže a sportu?

ČR se v průběhu svého předsednictví zaměří na jednání o budoucím strategickém rámci evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě po roce 2010. Patrně nejdůležitějším tématem,

kterým se v rámci CZ PRES budeme v této oblasti zabývat, je partnerství mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli. Dalšími prioritami jsou otevřenost vzdělávacích systémů, mobility studentů a mladých lidí obecně, dobrovolnictví a rozvoj vysokoškolského vzdělávání. Předsednictví rovněž podpoří takové formy mezinárodní spolupráce, které respektují principy autonomie a specifčnosti sportu a jeho společenskou funkci v Evropě.

Kromě národních priorit řešíme agendu, kterou jsme zdědili po předchozích předsednictvích (zejména předchozím, tj. francouzském) a agendu, které se věnujeme z rozhodnutí Evropské komise. V tomto směru se jedná zejména o zavedení systému kreditů pro odbornou přípravu a systému hodnocení kvality v odborné přípravě. Dále sem patří problematika mnohojazyčnosti a podpory menšinových jazyků a také otázka vzdělávání migrantů. Společně s dalšími rezorty se MŠMT podílí na zahájení a průběhu Evropského roku kreativity a inovací. Bez povšimnutí nezůstávají ani aktuální dopady globální finanční krize, které by neměly školské priority ohrozit, nýbrž umocnit.

Jaké jsou naše priority v oblasti výzkumu a vývoje?

Jednu z hlavních priorit pro oblast výzkumu a vývoje představuje tzv. „Evropský výzkumný prostor bez bariér“. Tento koncept navazuje na zděděnou agendu a vnáší do ní nový pohled. V tomto smyslu se věnujeme problematice přiměřeného toku výzkumných pracovníků. CZ PRES v ní navazuje na konkrétní doporučení Evropské komise s názvem „Lepší kariéra a více mobility: Evropské partnerství pro výzkumné pracovníky“, jejímž cí-

lem je vytvořit skutečně jednotný pracovní trh v Evropě.

Dalším naším přednostním zájmem je zhodnocení dopadů evropského výzkumu a jeho financování. Hodláme tím přispět k politice výzkumu na základě jeho prokazatelných výstupů. Důraz také klademe na podporu žen ve vědě a z pohledu velkých výzkumných infrastruktur se soustředíme na zavedení tzv. cestovní mapy velkých infrastruktur výzkumu a dále na regionální aspekty týkající se rozvoje této priority v nových a menších členských státech EU.

Akce CZ PRES v gesci MŠMT (leden–březen 2009)	Datum konání
Konference k zahájení roku kreativity a inovací	7. 1. 2009
Zasedání užšího předsednictva řídicí skupiny Boloňského procesu	13. 1. 2009
Zasedání řídicí skupiny Boloňského procesu I + Seminář Klasifikace vysokých škol	12.–13. 2. 2009
Hodnocení dopadů – koordinace evropského výzkumu	24.–25. 2. 2009
Evropská konference na téma mládež	12.–13. 3. 2009
Neformální zasedání ministrů pro vzdělávání	22.–23. 3. 2009
Konference Vliv výzkumných infrastruktur na posilování EVP	24.–25. 3. 2009
Výjezdní zasedání Evropského strategického fóra pro výzkum a vynálezy	26. 3. 2009
Zasedání Řídicí skupiny Boloňského procesu II	26.–27. 3. 2009

DROBNÉ ZPRÁVY K TÉMATICE CZ PRES

Webová stránka českého předsednictví EU spuštěna

Oficiální internetový portál českého předsednictví v Radě EU www.eu2009.cz byl spuštěn 1. prosince 2008. Měsíc před začátkem českého předsednictví v Radě EU. Autorem loga českého předsednictví je 34letý grafik z Litomyšle Tomáš Pakosta. Logo primárně tematizuje motto českého předsednictví „Evropa bez bariér“ a současně mot-

to Evropské unie „Jednota v rozmanitosti“. Barevná škála je odvozená od barevnosti státních vlajek členských zemí a od vlajky Evropské unie. Jedná se o barvy tmavě modrá, červená, žlutá, světle modrá, zelená, oranžová, tmavě červená a černá. „Je to hra s barvami, kódy jednotlivých států rozložené na mapě Unie a posléze smíchané v rovnoprávné mozaice“, vysvětluje Pakosta.

Tiskový mluvčí MŠMT pro CZ PRES

Odbor vnějších vztahů a komunikace MŠMT byl posílen o tiskového mluvčího pro předsednictví ČR v Radě EU (CZ PRES). Od listopadu 2008 jím je Tomáš Bouška, který má za úkol komunikovat agendu předsednictví vně i dovnitř rezortu. Tomáš Bouška vystudoval politologii na FSV UK v Praze a v minulosti působil v nevládním sektoru v oblasti projektového řízení a komunikace.

Logo českého předsednictví odhaleno

Dne 12. listopadu 2008 bylo zveřejněno logo a spolu s ním celý jednotný vizuální styl českého předsednictví v Radě EU. Autorem loga českého předsednictví je 34letý grafik z Litomyšle Tomáš Pakosta. Logo primárně tematizuje motto českého předsednictví „Evropa bez bariér“ a současně mot-

SLOVO MINISTRA

Nadcházející české předsednictví v Radě EU bude (přestože to tak někomu možná nepřipadá) důležitým mezníkem našich novodobých dějin. Musíme se ovšem odpoutat od stereotypního chápání smyslu předsednictví jako pouhé sebezprezentace konkrétní členské země. Předsednictví opravdu nesestává z rozdávání a přijímání luxusních reklamních předmětů. Je to především tvrdá práce na detailně propracované agendě.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy má před sebou v rámci předsednictví celou řadu úkolů. Není divu, vždyť jestli existuje nějaké celoevropské téma, pak je to především vzdělávání.

Tým náměstka Dürra, který má v mém resortu přípravu CZ PRES na starosti, tvoří inteligentní, šikovní a pracovití lidé. Zatím to vypadá, že nic nepodcenili a neoponechali náhodě, takže část agendy předsednictví, kterou má na starosti MŠMT, dopadne důstojně a přinese užitečné výsledky. Tematicky a logisticky je vše připraveno už nějakou dobu, teď zbývá fáze samotné realizace. Na jiném místě této stránky naleznete ukázkou probíhající a chystaných akcí. Řada z nich přímo počítá s aktivním zapojením široké veřejnosti.

Až budeme za nějakou dobu CZ PRES zpětně hodnotit, budeme však požadovat nejen soupis zdárně proběhlých akcí, ale i konkrétní a relevantní výstupy. V celém českém vzdělávacím systému, v naší vědě a výzkumu – tam všude by se předsednictví mělo tím či oním způsobem projevit. Očekávám nemálo podnětů, které budeme moci využít. Na druhé straně jsem přesvědčen, že i my máme EU co nabídnout.

ODKAZ J. A. KOMENSKÉHO. TRADICE A VÝZVY ČESKÉ VZDĚLANOSTI EVROPĚ

V Pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze bude otevřena dne 11. února 2009 stálá výstava o dějinách české pedagogiky, učitelstva a vzdělanosti s názvem Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě pod záštitou České komise pro UNESCO. Cílem výstavy uskutečněné v rámci předsednictví ČR v Radě EU je představit

české a zahraniční veřejnosti mezinárodní význam české vzdělanosti včetně díla J. A. Komenského od středověku až po současnost. Výstava (v češtině a angličtině) bude doplněna školním kabinetem, lavicemi z 19. století a řadou ojedinělých historických dokumentů a artefaktů. K dispozici bude návštěvníkům interaktivní informační systém o Komenském.



Setkání I. náměstkyně ministra Evy Bartoňové s prímým potomkem J. A. Komenského a jeho choti

VŠEOBECNÉ, ODBORNÉ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

AKČNÍ PLÁN PODPORY ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Materiál s názvem Akční plán podpory odborného vzdělávání, který MŠMT nyní předkládá k projednání vládě, obsahuje řadu konkrétních opatření, z nichž některá Vám níže představujeme. Pro realizaci cílů akčního plánu se předpokládá vytvoření meziresortní pracovní skupiny. Jeho přijetí by umožnilo v oblasti podpory odborného vzdělávání užší spolupráci s dalšími resorty a partnery a bylo by významným příspěvkem ke koordinaci hospodářské a vzdělávací politiky České republiky.



Poradce ministra pro oblast středního vzdělávání
Martin Mach

Česká republika patří k zemím s vysoce rozvinutým průmyslem a s tím souvisejícím odborným

školstvím, které má v naší zemi bohatou tradici, také díky takovým osobnostem jako byl například Tomáš Baťa. Úspěšná budoucnost je ovšem podmíněna nejen využíváním cenných zkušeností a osvědčených postupů, ale také schopností průběžně reagovat na měnící se společenské podmínky a potřeby trhu práce. S tímto požadavkem logicky vystává důraz na rozvoj klíčových, přenositelných dovedností a schopností učit se po celý život. Chceme-li vzdělávat mladé lidi, kteří budou dobře vybaveni nejen na pracovní, ale také osobní a občanský život, budou schopni rychle reagovat na dynamický vývoj trhu práce, je nezbytné vzdělávání směřovat od úzké specializace k širšímu znalostně-dovednostnímu profilu. Výsledkem odborného vzdělávání musí být v míře větší než dosud schopnost absolventů škol dále se vzdělávat, avšak kromě toho také kvalifikace pro výkon povolání. První požadavek je nezbytný s ohledem na výše popsané potřeby moderní společnosti, druhý podporuje snadnější uplatnitelnost mladých lidí na trhu práce a snižuje riziko jejich nezaměstnanosti.

Skutečnou připravenost na výkon profese získají žáci a studenti odborných škol stěží jinak, než průběžným kontaktem s praxí. Jedním z cílů politiky MŠMT je proto soustředit větší podíl praktické výuky přímo na pracoviště firem, pro které je obnova moderních technologií nezbytnou podmínkou k přežití v současné vysoce konkurenčním prostředí. Efektivním nástrojem je změna školské legislativy, která umožní zaměstnavatelům, na jejichž pracovištích bude probíhat praktické vyučování, čerpat normativní finanční prostředky ze státního rozpočtu. K čerpání finančních prostředků dojde pouze na základě smluvního vztahu mezi školou a zaměstnavatelem. Mají-li být žáci v kontaktu s praxí, pak pro jejich učitele to platí dvojnásob. MŠMT bude podporovat tuzemské i zahraniční stáže učitelů odborných předmětů a učitelů odborného výcviku jako plnohodnotného nástroje v systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to i s využitím prostředků Evropského sociálního fondu. Významnou kapitolou je podpora vstupu zaměstnavatelů do financování odborného vzdělávání.

Efektivním nástrojem mohou být daňové stimuly. MŠMT v této záležitosti iniciovalo expertní jednání s Ministerstvem financí, na kterých došlo ke shodě mj. v otázce daňové uznatelnosti finančního příspěvku poskytovaného žákovi střední školy připravujícímu se na výkon profese pro zaměstnavatele na základě smluvního vztahu. Zmínovaná úprava by měla být součástí připravované komplexní novely zákona o daních z příjmů. Palčivým problémem odborného školství u nás, ale také v dalších zemích EU, je vysoký podíl absolventů odborných škol, kteří po ukončení studia odcházejí pracovat mimo svůj obor. Kromě platových a pracovních podmínek tu působí brzká volba vzdělávací dráhy a již zmínovaný nedostatek výuky v reálném pracovním prostředí, a z toho vyplývající deziluze po nástupu do skutečného zaměstnání. K řešení tohoto problému může přispět zkvalitnění poradenských služeb ve školách, účinnější systém kariérového poradenství, v jehož rámci by mělo dojít k většímu zapojení firem a zaměstnavatelů do procesu informování žáků a jejich rodičů.

ODPOVĚDI NA ČASTO KLADENÉ OTÁZKY K NOVÉMU ZPŮSOBU PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Kdy nabývá účinnosti novela vyhlášky k přijímání na střední školy?

V této době je již zveřejněna vyhláška č. 394/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách, ve znění pozdějších předpisů, která nabyla účinnosti zveřejněním ve Sbírce zákonů dne 30.10.2008. Její text byl po podpisu panem ministrem i v úplném znění zveřejněn na webové stránce MŠMT.

Platí novela školského zákona o přijímacím řízení i pro zájemce o víceletá gymnázia?
Ano.

Podávají žáci základních škol přihlášky prostřednictvím ředitele základní školy?

Ne. Způsob předávání přihlášky je (na rozdíl od minulých let) stanoven současným zněním školského zákona tak, že uchazeči podávají přihlášky přímo řediteli příslušné střední školy, o kterou mají zájem.

Nepředkládají ji již prostřednictvím základní školy.

Do kdy je třeba podat přihlášky k přijímacímu řízení?

Uchazeč odevzdá přihlášku pro 1. kolo přijímacího řízení do denní formy vzdělávání do 15. března, v případě přihlášky do oborů vzdělání s talentovou zkouškou do 30. listopadu. Základní škola ze zákona nemá pravomoc kontrolovat počet přihlášek, které žák odesílá na jím vybrané střední školy. Protože však základní škola potvrzuje prospěch žáků na přihláškách, neměla by potvrdit více než tři přihlášky.

Budou platit stejné tiskopisy přihlášek jako dříve?

Vzory tiskopisů přihlášek již byly upraveny tak, aby vyhovovaly novele školského zákona a žáci, rodiče nebo školy je mohou nalézt na webové stránce MŠMT (viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/prijimani-na-stredni-skoly-a-konzervatore>) pod heslem „Formuláře přihlášek (vzory)“.

Může uchazeč, který podal 3 přihlášky v prvním kole přijímacího řízení do oborů vzdělání s talentovou zkouškou, podat do 15. března 2009 nově tři přihlášky na ostatní obory vzdělání?

Ano. Podáním přihlášek v prvním kole přijímacího řízení do oborů vzdělání s talentovou zkouškou (např. 3) nejsou dotčena práva uchazeče podat 3 přihlášky podle § 60 školského zákona, tedy do prvního ročníku v prvním kole přijímacího řízení na jiné střední školy.

Kolik přihlášek si bude moci žák podat v druhém kole přijímacího řízení? Dosud to byl neomezený počet.

V druhém a dalších kolech přijímacího řízení není i nadále počet přihlášek omezen; obdobně jako tomu bylo i v předcházejícím období.

Bude prospěch žáků do formulářů přihlášek vyplňovat i nadále ZŠ?

Ano, na základě žádosti – jde o výpis hodnocení uvedený na vysvědčení (viz § 1 odst. 1 písm. a) až d) a odst. 3 vyhlášky č. 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách, ve znění pozdějších předpisů). Žáci také mohou výsledky vzdělávání (známky) vyplňovat sami a škola potvrdí jejich správnost.

Kdy jsou zveřejněna kritéria pro přijímací řízení?

Kritéria přijímacího řízení je povinen ředitel školy stanovit a zveřejnit pro první kolo přijímacího řízení u oborů vzdělání s talentovou zkouškou do 30. října, pro ostatní obory vzdělání do 31. ledna (podle § 60 odst. 4 písm. a) školského zákona). Pro další kola přijímacího řízení zveřejňuje ředitel školy kritéria nejpozději k datu vyhlášení příslušného kola přijímacího řízení.

Tyto a řadu dalších často kladených otázek a odpovědí na ně naleznete na webu MŠMT na adrese: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/k-novemu-zpusobu-prijimaciho-rijeni-rijen-2008>



Webové stránky nová maturita



Ministr Liška při vyučování se studenty gymnázia v Liberci

Aktuální informace z MŠMT emailem

MŠMT nově nabízí na svých webových stránkách službu, která umožňuje registrovaným uživatelům odebrání nových článků emailem.

Stačí pouze vyplnit registrační formulář, vybrat témata, která Vás zajímají a novinky budou pravidelně doručovány až do Vaší schránky.

Registrace možná na adrese: <http://www.msmt.cz/o-webu-msmt/nove-clanky-emailem>

OPERAČNÍ PROGRAMY EVROPSKÉ UNIE

SOUČASNÝ STAV PŘÍPRAV IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU VÝZKUM A VÝVOJ PRO INOVACE (OP VaVpl)



Vrchní ředitel sekce řízení operačních programů EU
Jan Vitula

Oblast výzkumu a vývoje je považována za jeden z rozhodujících faktorů nejen obecného rozvoje společnosti znalostí, ale i růstu hospodářství a posilování jeho konkurenceschopnosti. Snaha Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl) je mimo jiné vytvářet podmínky pro rozvoj společnosti znalostí, v níž budou mít výzkum a vývoj společně se vzděláváním jednoznačnou prioritu. Součástí tohoto úsilí je i možnost čerpání finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj, prostřednictvím OP VaVpl, ve kterém budou podpořeny kvalitní projekty z oblasti výzkumu a vývoje.

OP VaVpl byl schválen 25. září 2008 a dne 1. října 2008 oficiálně podepsán zástupcem Evropské komise za přítomnosti ministra Ondřeje Lišky. Dle předchozích jednání s komisí pro regionální

politiku Danutou Hübner lze tento český program pokládat za vzor při využívání prostředků ze strukturálních fondů EU v souladu s Lisabonskou strategií. Katarína Mathernová, ředitelka Generálního ředitelství Evropské komise pro regionální politiku, navíc označila vyjednávání nového OP VaVpl za jednu z nejrychlejších negociací v historii.

Dne 25. listopadu 2008 úspěšně proběhlo důležité 2. zasedání Monitorovacího výboru OP VaVpl na půdě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Za vysoké účasti členů a jejich hostů byly projednány jednotlivé body programu zasedání, kterými byly především Prováděcí dokument k OP VaVpl a Výzva do 2. Prioritní osy OP VaVpl včetně příloh (Hodnoticí kritéria, Indikátory na úrovni projektů a Pravidla způsobilosti výdajů). Díky tomu, že

Monitorovací výbor uvedené dokumenty projednal a schválil, je možné v nejbližší době vyhlásit první výzvu do tohoto Operačního programu.

Vyhlášení první výzvy v rámci 2. prioritní osy – Regionální VaV centra (běžné projekty) proběhlo 15. prosince 2008. Nutno poznamenat, že Operační program za poslední rok prodělal velmi dynamický vývoj a vyhlášení výzvy je obrovským úspěchem vzhledem k tomu, v jakém stavu se nacházelo vyjednávání programu a jeho příprava zhruba před rokem. Aby byl tento úspěch vyzdvihnout a zdůraznit i pro širší odbornou veřejnost, uskutečnila se dne 8. 12. 2008 v Ostravě „Slavnostní konference k zahájení Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace“, kterou otevřel úvodním projevem ministr Liška.

KONFERENCE K VYUŽÍVÁNÍ ESF VE VZDĚLÁVÁNÍ

U příležitosti zakončení Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ) uspořádalo MŠMT 30. října 2008 v Top Hotelu Praha Konferenci k využívání ESF ve vzdělávání. Konferenci zahájil ministr Ondřej Liška, který shrnul programové období OP RLZ (2004–2006, resp. 2008) a představil priority Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK). „Například oblast podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání může školám výrazně pomoci při inovaci školních vzdělávacích programů, při zavádění nových vyučovacích metod, při výuce cizích jazyků apod. Z hlediska kurikulární reformy se jedná o obrovskou šanci,“ připomíná ministr.

Zahájení realizace OP VK začalo v prosinci 2007 a k datu konference bylo podáno 3 000 projektů, z kterých téměř 300 bylo schváleno. Prioritami programu, které MŠMT bude v následujícím období propagovat, jsou čtenářská gramotnost, cizí jazyky, ICT, přírodovědné a technické obory a zdravý životní styl.

Odpolední část konference byla věnována několika tématickým workshopům (globální granty pro počáteční a další vzdělávání na úrovni krajů; podpora počátečního a dalšího vzdělávání prostřednictvím ESF; podpora terciárního vzdělávání, výzkum a vývoj).



Ministr Liška na konferenci v Top Hotelu Praha

EKONOMICKÁ SEKCE MŠMT

Rozpočet na rok 2008 byl hodnocen ze strany MŠMT jako ne zcela jednoduchý. Jaké je očekávání k roku 2009? Na tuto otázku odpovídá vrchní ředitelka sekce financování Zuzana Matušková.



Vrchní ředitelka sekce financování Zuzana Matušková

Rozpočet kapitoly 333 MŠMT na rok 2009 počítá se čtyřmi hlavními prioritami. Jedná se o růst platů pedagogických pracovníků regionálního školství, zachování stávajících výkonů vysokých škol, pro-

gramy spolufinancované z EU a EHP/Norsko a předsednictví ČR v Radě EU. Nicméně je třeba dodat, že prioritami jsou v podstatě všechny hlavní úseky kapitoly, a proto nebylo jednoduché sestavit rozpočet

tak, aby bylo v jednotlivých úsecích resortu dosaženo spokojenosti.

Z globálního pohledu zahrnuje rozpočet celkové výdaje kapitola 333 – MŠMT 134 300 255 Kč, z této částky směřuje objemově největší část do regionálního školství. Jedná se o 84 355 769 Kč.

Nicméně sestavení rozpočtu na rok 2009 a jeho objasňování byly vzhledem k tomu, že se jedná o velmi složitou a nejednoduchou záležitost.

V tisku se objevovaly informace, že nárůst rozpočtu kapitoly na rok 2009 oproti roku 2008 činí více než 13 mld. Kč. Je situace v resortu skutečně tak uspokojivá?

Porovnáme-li výdaje kapitoly na rok 2008 schválené zákonem č. 360/2007 Sb., ve výši 119,2 mld. Kč a výdaje kapitoly na rok 2009 ve výši 134,3 mld. Kč, vyjde nám skutečný nárůst o 13 mld. Kč. To ovšem srovnáváme nesrovnatelné údaje a hned vysvětlím proč.

Meziroční porovnání je stejné tak, jako tomu bylo mezi roky 2007 a 2008, pouze na bázi srovnatelných základů. Ty pro rok 2008 činí 118,6 mld. Kč a pro rok 2009 123,8 mld. Kč. Vidíme tedy, že skutečný nárůst činí jen 5,036 mld. Kč, tj. o 4,25 % více.

Je to možné? Co znamená porovnání srovnatelných základů?

Jedná se o to, že ve výdajích kapitoly je pro daný rok vždy promítnut také ekvivalent výdajů z titulu EU, který činí část prostředků na programy spolufinancované EU. Tento ekvivalent promítlo Ministerstvo financí v letech 2007, 2008, 2009 v kapitole MŠMT jiným procentem. V roce 2008 byl nárůst výdajů z titulu EU cca 4,7 % (589,4 mil. Kč), v roce 2009 je 100 % a výše těchto prostředků činí cca 10 mld. Kč.

I tak je však nutno konstatovat, že některé úvazky kapitoly zaznamenaly nezanedbatelný nárůst. Jedná se o nárůst platů pedagogických pracovníků regionálního školství o 4,5 mld. Kč, nárůst výdajů na výzkum a vývoj o 136 mil. Kč, mzdový nárůst o 1,5 % (tj. 1,45 mld. Kč), převod z kapitoly VPS na předsednictví, zahraniční pomoc a kulturní dědictví 195 mil. Kč.

Přihlédneme-li k tomu, že rozpočet na rok 2009 byl sestavován v době reformy veřejných financí, nedá se výsledek, kterého se podařilo dosáhnout díky velkému příspěvu vrcholového vedení ministerstva, hodnotit jako neúspěšný.

USKUTEČNĚNÉ A PLÁNOVANÉ AKCE



Carl Lewis na MŠMT říjen 2008

World Harmony Run (Světový běh harmonie), štafetový běh napříč 49ti evropskými zeměmi, který předáváním hoříci pochodně hledá cestu k harmonii mezi lidmi z různých kultur a národností, ukončil v pondělí 6. října 2008 svou pouť v Praze za účasti mnohonásobného olympijského vítěze a jednoho z nejslavnějších atletů všech dob, Carla Lewise. Delegace běžců v čele s Carlem Lewisem, čestným mluvčím World Harmony Run, byla přijata v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR a poté také na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Po krátké návštěvě MŠMT Carl Lewis společně s mezinárodním týmem běžců a s náměstkem ministra pro sport, mládež a informatiku Janem Kocourkem vyběhl od budovy MŠMT k Malostranské mostecké věži, kde se připojil i pražský primátor Pavel Bém. Běžci ze 49 evropských zemí poté přeběhli Karlův most a zúčastnili se slavnostního zakončení štafety na Staroměstském náměstí.



ČR kandidátem pro výstavbu laseru ELI listopad 2008

V druhé půli listopadu přijela do Prahy delegace projektu ELI prodebatovat s předními odborníky možnost umístění nejmodernějšího laseru v ČR. Cílem mezinárodního projektu ELI je vybudování unikátní výzkumné infrastruktury světového významu na území Evropské unie. Zapojilo se do něj 16 států Evropy a hlavním koordinátorem přípravné fáze celého projektu je CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique) ve Francii. „Česká republika má velkou šanci stát se hostitelskou zemí ELI. Máte vynikající odborníky a vhodné předpoklady k tomu, abyste uspěli,“ řekl při své návštěvě Prahy jeho hlavní koordinátor Gérard Mourou, ředitel Ústavu aplikované optiky v Palaiseau u Paříže. Kromě ČR usilují o získání ELI také Francie, Maďarsko, Rumunsko a Velká Británie. Vítěz výběrového řízení na umístění laseru by měl být znám v polovině roku 2009. Příprava realizace laserového centra je podporována MŠMT, Akademií věd ČR a značnou částí vědeckých ústavů AV ČR, vysokých škol a českých firem.



Jmenování profesorů v Karolinu říjen 2008

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Ondřej Liška se se svým náměstkem pro výzkum a vysoké školství Vlastimilem Růžičkou zúčastnili jmenování profesorů, které proběhlo dne 31. října 2008 v prostorách Karolina v Praze. Ministr Liška ve svém projevu vzpomněl na 90. výročí založení samostatného československého státu, které jsme oslavili o několik dní dříve, a vyzdvihl klíčovou roli vědců a vzdělavců napříč historií. Slavnostnímu aktu v Karolinu byl přítomen rovněž prezident Václav Klaus.



Medaile Přemysla Pitra listopad 2008

Za účasti ministra školství, mládeže a tělovýchovy Ondřeje Lišky udělil Nadační fond Přemysla Pitra a Olgy Fierzové medaili Vysoké škole polytechnické Jihlava (VŠPJ) a občanskému sdružení Iglauey Regionalkulturverband. Ocenil tak jejich přínos k rozvoji a podpoře kulturních a vzdělávacích aktivit v oblasti česko-rakousko-německých vztahů. Slavnostní předání se konalo 10. listopadu 2008 ve velké gotické síni jihlavské radnice. Ministr Liška se o osobnost a dílo Přemysla Pitra zajímal dlouhodobě, zmínil se o něm i ve svém projevu k začátku nového školního roku.



Ministr Liška v Jižní Americe listopad 2008

Ministr Liška se svými spolupracovníky uskutečnil na podzim pracovní návštěvu Argentiny a Brazílie. Během návštěvy těchto dvou latinskoamerických zemí podepsal ministr Liška důležité dohody, které umožní nejen výměnné studentské pobyty, ale také vznik společných projektů v oblasti vědy a výzkumu.

Ministr Ondřej Liška se mimo jiné setkal s dvěma argentinskými ministry (školství a pro vědu a technologický rozvoj) a třemi ministry brazilskými (školství, věda a technologií a pro strategické plánování), navštívil nejlepší tamní vysoké školy, několik českých krajanů komunit a také školu poblíž hlavního města Brasília, která integruje děti z původních indiánských kmenů.

Ceny ministra za výzkum listopad 2008

Ministr Ondřej Liška předal dne 13. listopadu 2008 v prostorách Velkého zrcadlového sálu MŠMT Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy za výzkum v roce 2008. Oceněnými byli prof. Dr. Ing. Karel Bouzek, který cenu získal za vědecké práce na téma využití vodivých polymerů jako nosičů katalyzátorů pro nízkoteplotní palivové články, prof. MUDr. Martin Petřek, CSc., kterému byla cena udělena za výzkum a výsledky v oblasti imunologie intersticiálních plicních nemocí a prof. MUDr. Miloš Grim, DrSc., jenž byl oceněn za práce „Neurální lišta, její deriváty a jejich diferenciaci, kmenové buňky neurální lišty, jejich izolace a aplikace“. Po slavnostním aktu ministr Liška pohovořil s oceněnými a jejich navrhovateli.



Výstava Česká zima a škola listopad 2008

Dne 13. listopadu 2008 proběhlo v prostorách MŠMT zahájení výstavy s názvem „Česká zima a škola“, kterou uspořádalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Pedagogickým muzeem J. A. Komenského v Praze. Úvodní slovo pronesla I. náměstkyně ministra Eva Bartoňová. Výstavou si připomínáme, jak se žilo na českých školách v minulých staletích v zimním období včetně vánočních svátků. Vidět je možné například pohlednice z Krkonoš z přelomu 19. a 20. století, snímky školních budov z konce 19. století, snímky dětí při zimních oslavách či snímky z lyžařských výcviků a závodů dětí z počátku 20. století. Výstava se zúčastnila rovněž ředitelka Pedagogického muzea J. A. Komenského Markéta Pánková.



Přijetí nejúspěšnějších sportovců prosinec 2008

Dne 12. prosince 2008 přijal ministr školství Ondřej Liška se svým náměstkem pro oblast sportu Janem Kocourkem v Kaiserštejnském paláci nejúspěšnější sportovní reprezentanty České republiky v roce 2008. Pozvání přijalo celkem 139 sportovců, mezi kterými byli medailisté z Olympijských a Paralympijských her, Mistrovství světa a mistrovství Evropy juniorů a seniorů včetně zdravotně postižených sportovců. V rámci setkání byli oceněni rovněž úspěšní sportovci z Akademických mistrovství světa a sportovci z Vysokoškolského sportovního centra MŠMT. Slavnostní akce se zúčastnila i řada dalších pozvaných hostů, např. zástupci Českého olympijského výboru, České obce sokolské, Českého atletického svazu, sportovní legendy, mezi kterými byla například Dana Zátopková, současná držitelé světových rekordů Jarmila Kratochvílová, Barbora Špotáková, Jan Železný či Roman Šebrle.



Projednávání připomínek k Bílé knize listopad 2008

V pondělí 3. listopadu proběhl v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pracovní seminář věnovaný veřejnému vypořádání připomínek k Bílé knize terciárního vzdělávání. Šlo o významný předěl v procesu reformy nejvyššího stupně vzdělávací soustavy, kterým byla ukončena několik měsíců trvající veřejná debata. Seminář byl uskutečněn za přítomnosti čelních představitelů MŠMT, Poslanecké sněmovny a Senátu. Zpracovatelé strategického dokumentu představili širší veřejnosti novou verzi s již zapracovanými připomínkami reprezentací vysokých škol, představitelů průmyslu a dalších zainteresovaných aktérů.

Nejvíce připomínek bylo směřováno na ty části Bílé knihy, které se věnují problematice struktury (diverzifikace systému, další osud VOŠ), řízení vysokých škol (role akademických senátů, nové postavení správních rad) a jejich financování (podíl veřejných a soukromých prostředků, školné).

STAV TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR OČIMA REKTORŮ VYSOKÝCH ŠKOL

O terciárním vzdělávání jsme tentokrát hovořili s rektorem ČVUT Prof. Ing. Václavem Havlíčkem, CSc.

Jaký je podle Vás největší problém současného systému terciárního vzdělávání v ČR?

Za největší problémy současného systému terciárního vzdělávání v ČR považuji jeho roztržitost, neujasněnost vztahů mezi tzv. profesním a univerzitním vzděláním, snahu považovat krátké pomaturitní programy za vysokoškolské vzdělání a zejména snahu o neustálé zvyšování počtu studijních míst na vysokých školách, která v případě plné realizace nutně vede k výraznému poklesu kvality absolventů. Všechny uvedené problémy jsou pak výrazně umocněny dlouhodobým podfinancováním terciárního vzdělávání, které se v současné době prohlubuje. Podle údajů v Bílé knize terciárního vzdělávání je ČR mezi 24 zemími OECD na posledním místě ve změně výdajů na studenta s poklesem těchto výdajů v desetiletém období o více než 30%, zatímco u zemí jako Španělsko, Řecko, Švýcarsko, USA, Itálie, Rakousko narostly tyto výdaje o 30 až 50 %, u zemí s vysokou kvalitou terciárního školství jako Německo, Finsko, Norsko, Nizozemí apod. zůstaly tyto výdaje prakticky konstantní. I podíl výdajů na HDP se v současné době snižuje z 0,6% na 0,57 % HDP, čímž se rovněž přibližujeme ke konci pořadí mezi vyspělými státy. Za této situace nebude systém terciárního vzdělávání konkurenceschopný a bude velmi obtížné realizovat jeho potřebnou reformu.

Čím je pro Vás Bílá kniha?

Bílá kniha terciárního vzdělávání i přes velkou obecnost textu řady kapitol přináší solidní pohled na problematiku terciárního vzdělávání a naznačuje řešení nejpálčivějších otázek. Z díkce dokumentu plyne, že často vychází především z problematiky humanitních a společensko-vědních oborů a nezahrnuje tedy fakt, že v současné době je největší společenská potřeba absolventů technických oborů, o které je ale až na výjimky (informační technologie) na vstupu nejmenší zájem. Zároveň tradiční technické obory společně s některými přírodovědnými obory mají vzhledem ke své studijní náročnosti nejvyšší míru neúspěšnosti při studiu

a z hlediska finančních nároků vztažených na studenta (přístrojové a laboratorní vybavení atp.) jsou nejnákladnější. Reforma terciárního vzdělávání by kromě specifík některých humanitních a uměleckých oborů měla zahrnout i specifika technických a přírodovědných oborů, kde zájem uchazečů o studium a jejich kvalita nepostačuje k naplnění společenské potřeby absolventů.

Které části Bílé knihy byste vyzdvihl a které se Vám naopak zdají problematické?

Bílá kniha setrvává na některých nesprávných premisách. Předložený dokument především stále zdůrazňuje potřebu nárůstu příležitosti ke studiu většího podílu populace s odkazem na statistiky OECD jak pro mladé uchazeče o studium, tak pro střední generaci. Pokud jde o uchazeče z řad čerstvých absolventů středních škol převyšuje současná nabídka studijních příležitostí s výjimkou některých specifických oborů (např. umělecké obory, informatika apod.) počet středoškolských schopných a ochotných intenzivně se věnovat náročnému vysokoškolskému studiu. U střední generace je ve statistikách OECD zejména v oblasti technických oborů podceňována kvalitní odborná příprava ze středních škol, která v minulosti a částečně i v současnosti (s průběžným doplňováním celoživotního vzdělávání) postačuje pro funkce středního provozního managementu. Současní absolventi středních odborných škol samozřejmě nestačí pro tyto pozice zejména z hlediska znalostí jazyků, všeobecného přehledu a dalších „soft skills“ a měli by je tedy nahradit absolventi bakalářských programů, kteří by si ovšem základní znalosti uvedeného typu měli přinést již ze střední školy, tj. především z gymnázií a lyceí. Pouze za předpokladu reformy středního vzdělávání v uvedeném duchu lze v období tří let na VŠ vychovat kvalitní bakaláře s potřebným teoretickým základem i prakticky orientovaným vzděláním.

Z hlediska různých typů studijních programů BK přehnaně zdůrazňuje důležitost krátkých (dvouletých programů) a z toho plynoucí potřebu trans-



Rektor ČVUT v Praze Prof. Ing. Václav Havlíček, CSc.

formace VOŠ. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že vysokoškolské vzdělání je dáno v souladu s Boloňskou deklarací nejméně bakalářským stupněm, takže krátké (dvouleté) programy za takové vzdělání nelze v žádném případě považovat. Zásadní výhradou k současné verzi Bílé knihy je nevhodný přístup ke kvalifikaci akademických pracovníků. Je sice pravda, že současný systém habilitací a jmenovacích profesorských řízení obvykle neumožňuje dosažení hodnotností docentů a profesorů odborníků z praxe, a že úroveň těchto řízení na různých školách je odlišná, avšak návrh svěřit tyto kompetence plně jednotlivým školám je naprosto kontraproduktivní. Vedl by k podstatně větší diferenciaci úrovně a naznačený samoregulační mechanismus přes „dobré jméno školy“ má tak velké časové zpoždění, že by vedl k inflaci a naprosté destabilizaci kvalifikačních postupů. Problematiku uplatnění odborníků z praxe lze řešit např. institutem mimořádné profesury, u níž by publikační požadavky měly být plně nahraditelné realizačními výstupy požadované kvality, případně odborným vedením významných tvůrčích kolektivů. Na národní úrovni by měl být zachován dohled nad standardem akademického pracovníka.

Je do budoucna nutné zavést nějaký motivační prvek do vztahu učitel – student nebo současný systém funguje dobře?

Pokud jde o otázky financování vysokých škol a s tím spojeného školného či odloženého školného, lze o nich uvažovat pouze za předpokladu, že bude zákonem garantováno, že na úkor školného nebude snižován státní příspěvek a státní dotace, a že vynikajícím studentům by školné mělo být vráceno formou prospěchových stipendií. U odloženého školného nelze předpokládat, že by studenti spláceli vysokým školám za své vzdělání něco dodatečně, neboť při současné úrovni státního příspěvku si vysoké školy nemohou dovolit někoho úvěrovat. Poskytovat státní příspěvek či dotaci soukromým vysokým školám by bylo možné pouze za předpokladu navýšení prostředků poskytovaných jako příspěvek či dotaci nejméně o částku odpovídající podílu soukromých vysokých škol na terciárním vzdělávání, tj. cca o 10 %, při současném umožnění výběru školného veřejným vysokým školám, neboť bez splnění první podmínky by se dále zvýšilo výrazné podfinancování veřejných vysokých škol, při nesplnění druhé podmínky by došlo k zásadnímu porušení hospodářské soutěže.

ZAHÁJENÍ AKADEMICKÉHO ROKU

Společně s předsedou vlády Mirkem Topolánkem rektory zahájil ministry školství, mládeže a tělovýchovy Ondřej Liška akademický rok 2008/2009. Slavnostní událost se konala v aule Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Ministr Liška ve svém

projevu zhodnotil veřejnou diskusi k Bílé knize terciárního vzdělávání, zdůraznil význam komunikace ministerstva školství s vysokými školami a pohovořil i o kritice chystané reformy terciárního vzdělávání ze strany zástupců humanitních oborů.



Ministr Ondřej Liška při zahájení akademického roku po boku rektora Masarykovy univerzity Petra Fialy

Harmonogram k věcnému záměru zákona o terciárním vzdělávání

Bílá kniha terciárního vzdělávání prošla vnějším připomínkovým řízením a po zapracování připomínek byl tento strategický dokument v polovině prosince 2008 předložen vládě. V návaznosti na základní východiska vládou schválené Bílé knihy se začne rozpracovávat věcný záměr nového zákona o terciárním vzdělávání, včetně studie proveditelnosti. Paragrafové znění tohoto zákona bude pak vládě předloženo v listopadu 2009. Souběžně bude probíhat také příprava věcného záměru zákona o financování studentů a posléze rovněž jeho paragrafového znění. Předpokládá se, že příprava obou věcných záměrů zákonů, jejich paragrafového znění a některých doprovodných aktivit (příklad definitivní verze Bílé knihy do angličtiny, její publikace, odborné konference a semináře k problematice reformy terciárního vzdělávání) bude zařazeno do individuálního projektu národním „Reforma terciárního vzdělávání“.

SOCIÁLNÍ PROGRAMY VE ŠKOLSTVÍ

ROZHOVOR S ŘEDITELEM ODBORU PREVENCE, SPECIÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ VÝCHOVY LUBOŠEM HUDCEM

Co je konkrétní náplní práce Vašeho odboru?

Do kompetence odboru prevence, speciálního vzdělávání a institucionální výchovy spadá metodické vedení speciálního školství, které umožňuje vzdělávání dětem se specifickými vzdělávacími potřebami. Navrhujeme změny a úpravy zákonných norem v této oblasti, vypracováváme a schvalujeme učebnice a učební texty. Dále máme metodicky na starosti oblast prevence sociálně patologických jevů, tzn. kupříkladu problematiku návykových látek, šikanu ve školách a školských zařízeních apod. Odbor se rovněž zabývá metodickým vedením školského poradenského systému (např. středisek výchovné péče, speciálně pedagogických center) a metodickou podporou institucionální výchovy ve

školských zařízeních (např. dětské domovy). Přímou řídim dětské domovy se školou, výchovné ústavy, dětské diagnostické ústavy, diagnostické ústavy a zařízení pro děti cizince s celorepublikovou působností.

Náš odbor zabezpečuje mj. i čerpání a administraci finančních prostředků z evropských fondů na různé programy určené pro výše uvedené oblasti. Nejvýznamnější je v současné době **projekt VIP II** v hodnotě cca 140 mil. Kč, který se zabývá školským poradenským systémem ve vybraných školách v celé ČR a umožňuje zkvalitnit práci škol v oblasti psychologické a speciálně pedagogické péče o žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy.

V čem spatřujete silná či slabá místa institucionální výchovy v ČR?

Slabými místy jsou zejména možnosti optimalizace sítě školských zařízení, minimální spolupráce se zainteresovanými ministerstvy a neziskovými organizacemi. Silné stránky vidím ve vzdělanosti odborníků, kteří se institucionální výchově věnují, v dobrém materiálním zabezpečení a celkem dobře fungující síti zařízení. Potřebná by však byla větší pružnost a reagování na momentální potřeby terénu, zejména v narůstání objemu tzv. ochranné výchovy a vytváření pro ni potřebných kapacit. Současně je nutný útlum v oblasti nařizování výchovy ústavní. Zbývá ještě dořešit systém péče o děti s psychiatrickými diagnózami, který má velké nedostatky.

Jaké důležité změny plánujete v oblasti speciálního vzdělávání a institucionální výchovy?

V současné době pracujeme na ucelené **konceptu péče o ohrožené děti**, která tkví v úzké mezik resortní spolupráci a koordinaci zainteresovaných ministerstev (MŠMT, MPSV, MS, MV a MZ). Taková spolupráce doposud chyběla, což považujeme za překážku zlepšení stávajícího systému. Pokud bude materiál, který vznikne, schválen vládou, MŠMT prostřednictvím našeho odboru problematiku rozpracuje a navrhne systémová zlepšení, která by měla vést k zásadnímu cíli - zlepšení péče o ohrožené děti a snížení počtu dětí v síti institucionální výchovy s důrazem na prevenci.

ŽIJEME NA JEDNÉ ZEMI

V den 60. výročí přijetí Všeobecné deklarace lidských práv Valným shromážděním OSN, 10. prosince 2008, proběhlo v prostorách MŠMT předání cen středoškolákům za účast v soutěži *Žijeme na jedné zemi*. Literární soutěž pro žáky středních škol na téma *Všeobecná deklarace lidských práv: nejvýznamnější dokument 20. století?* vyhlásilo MŠMT ve spolupráci s Českou komisí pro UNESCO. Téma oslovilo téměř stovku studentů ze 40 škol v celé České republice. Oceněno bylo celkem 28 prací, které nejvíce zaujaly odbornou a literární porotu, z jejichž členů jmenujeme např. spisovatele a publicistu pana Rudolfa Křesťana. Autoři prvních tří oceněných děl převzali ceny ministra školství, další pak obdrželi čestná uznání České komise pro UNESCO a čestná uznání za umístění ve finále soutěže. Ceny studentům předaly I. náměstkyně ministra Eva Bartoňová a předsedkyně České komise pro UNESCO prof. Helena Illnerová. Na závěr slavnostního aktu zazněla vítězná povídka *Simon*, jejímž autorem je Simon Slanina z Gymnázia Jana Palacha v Mělníce.



Ocenění studenti shromáždění v Zrcadlovém sále při slavnostním aktu



I. náměstkyně ministra Eva Bartoňová při úvodním projevu

NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY MŽP PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Ministerstvo životního prostředí spustilo nové internetové stránky určené především pro děti a mládež. Děti zde mohou získat řadu informací o životním prostředí a jeho ochraně, nechybí ani praktické informace, rubrika s odkazy na eko-

logicky zaměřené PC hry, komiks, video či soutěžní kvíz.

Stránky mohou sloužit rovněž jako výukový materiál pro učitele.

<http://detem.mzp.cz/>

Nádoby na tříděný odpad do škol

Ministerstvo životního prostředí zahájilo distribuci nádob na tříděný odpad školám. Ty mají možnost zdarma získat 500 sběrných nádob v několika variantách a velikostech (základní sada papír, sklo, plast, kompostéry na bioodpad, 120ti a 240ti litrové pojízdné nádoby pro využití při sportovních či kulturních aktivitách). Společně s nádobami školy získají rovněž brožury, polepky a postery s informacemi, jak správně komodity třídit, jak se dále zpracovávají a využívají. Distribuce sběrných nádob probíhá ve spolupráci s krajskými úřady.

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)

MŠMT vydalo novelizovaný **metodický pokyn**, kterým informuje zřizovatele a ředitele škol a školských zařízení o EVVO a stanovuje doporučené postupy při jeho realizaci ve školách.

Bližší informace na adrese:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/metodicky-pokyn-msmt-k-zajisteni-environmentalniho>,
příp. na stránkách metodického portálu RVP
www.rvp.cz



PŘEDSTAVUJEME...

DRUHÁ VLNA NOVELIZACE ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

V předcházejících číslech Zpravodaje MŠMT jsme Vám představili změny obsažené v návrhu novely školského zákona. MŠMT se však chystá připravit ještě jednu novelizaci. Nejvýznamnější záměry 2. vlny zamýšlené novelizace Vám přinášíme v tomto čísle.

Hlavní změny v podmínkách individuálního (domácího) vzdělávání žáků na I. stupni základních škol

Připravovaná novela má na základě zkušeností z posledních 3 let realizace individuálního vzdělávání nově definovat rozdělení odpovědnosti jednotlivých subjektů v individuálním vzdělávání a posílit a zpřesnit pravomoc ředitelů základních škol.

Navrhujeme zavedení pojmu „**domácí vzdělávání**“ namísto doposud aplikovaného pojmu „individuální vzdělávání“.

Nově je upravena odpovědnost zákonného zástupce žáka za organizaci a průběh domácího vzdělávání, ředitel školy pak odpovídá za hodnocení výsledků.

Do kompetencí ředitele školy navrhujeme výslovně doplnit také kompetenci ke stanovení počtu a rám-

cových termínů konzultací v průběhu jednotlivých pololetí, pokud je určí pro žáka jako povinné.

Zavádí se kvalitativně nový způsob hodnocení žáků na konci pololetí.

Nově se navrhuje právo zákonného zástupce žáka v domácím vzdělávání na konzultace ve škole, do níž byl žák přijat k plnění povinné školní docházky.

Jmenování a odvolávání ředitelů škol a školských zařízení

V řadě situací působí v praxi problémy platná právní úprava (§ 166 odst. 5 školského zákona), podle níž mohou zřizovatelé škol z řad krajů, obcí a svazků obcí odvolat ředitele škol z funkce pouze v případě závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce. Zřizovatelé tak nemohou včas řešit personální problémy v některých

špatně řízených školách. Nově se navrhuje zavést pro ředitele **funkční období** v délce **šesti let**.

Pro případy závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce by zůstala zachována možnost ředitele odvolat i v průběhu funkčního období. Odvolání ředitele z funkce by bylo případně možné, pokud by v tom došlo ke shodě zřizovatele s Českou školní inspekcí a školskou radou.

Hrazení neinvestičních výdajů obec obcí (zejm. § 178)

Problematika vzájemné úhrady provozních výdajů základních škol a školských zařízení je velmi citlivou záležitostí a v dosavadních právních úpravách od roku 1990 zaznamenala řadu (mnohdy i „protisměrných“) změn. Přitom lze konstatovat, že ani

jedna z dosavadních právních úprav nezajistila potřebnou míru konsenzu mezi obcemi žáky do školy v jiné obci „vysílajícími“ a obcemi žáky jiných obcí do svých škol „přijímajícími“.

Možností by bylo zvýšit transparentnost při stanovení výše úhrad

a) stanovením „**horního stropu nákladů na žáka ročně**“, tj. maximální horní hranice finanční částky neinvestičních nákladů na žáka ročně

b) stanovením přesnějšího výčtu položek, které lze do **neinvestičních nákladů zahrnout**, nebo c) na principu **uzavírání předchozích dohod** o změnách výše úhrad, kterými by byla povinnost úhrady v požadované výši podmíněna.

Navrhovaná změna by měla **rozšířit vzájemnou úplatu** o výdaje vynaložené na **školní družinu** a na **školní stravování**.

Standard profesní činnosti učitele

V průběhu roku 2008 byl na popud MŠMT pracovní skupinou pod vedením prof. Karla Rýdla vypracován návrh formulací pro standard profesní činnosti učitele. První návrh standardu byl v polovině prosince 2008 předán ministru Liškovi. Od ledna do června 2009 bude probíhat nad tímto dokumentem **veřejná diskuse**. Byli bychom rádi, kdybyste se do ní zapojili i Vy, učitelé a učitelky, kterých se standard týká především.

Cíle a následná využitelnost standardu:

- formulování státní zakázky na podobu absolventa učitelství pro fakulty připravující učitele, tj. nastavení oblastí efektivní proměny v pregraduální přípravě učitelů;
- využití standardizace jako předpokladu pro oceňování kvality učitelů a učitelek a pro jejich další rozvoj (včetně koncepce DVPP);
- naplňování kritérií standardu coby východisko pro model kariérního řádu a návazně i odměňování pedagogů.

PŘEDSTAVUJEME PUBLIKACE

Průvodce současným odborným vzděláváním



Výjimečná souborná publikace seznamuje s nejvýznamnějšími koncepčními dokumenty v oblasti odborného vzdělávání, přináší informace o evropských aktivitách na tomto poli, o reformě v českém školství, nové závěrečné zkoušce pro žáky učebních oborů, Národní soustavě kvalifikací a stručný výhled z řady dalších studií. Publikaci vydal Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV) v rámci systémového projektu Partnerství a kvalita, na nějž přispěl ESF. Publikace je volně přístupná na adrese: <http://www.nuov.cz/pak/pruvodce-soucasnym-odbornym-vzdelavanim>.

České školství v mezinárodním srovnání 2008



Publikace České školství v mezinárodním srovnání 2008 přináší statistické informace o školství v zahraničí a porovnává český vzdělávací systém se školskými systémy členských zemí OECD. Kniha je rozdělena do čtyř základních částí. První z nich se věnuje výsledkům ve vzdělávání, především sleduje indikátory týkající se vzdělanosti obyvatelstva. Další kapitola se zaměřuje na finance, které mají se školstvím souvislost. Do třetí části jsou zařazeny indikátory charakterizující přístup ke vzdělání a účasti na něm. Publikace je zveřejněná v elektronické formě na webových stránkách Ústavu pro informace ve vzdělávání – <http://www.uiv.cz/clanek/163/1585>.

Inspiromat



Tištěný kalendář a zároveň metodická pomůcka vydaná Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze nabízí učitelům k inspiraci dvanáct měsíčních projektových témat. Ta obsahují, vedle krátkého motivačního textu a fotografie, také odkazy na zajímavé internetové stránky. Kalendář má i elektronickou podobu a je dostupný na Metodickém portálu www.rvp.cz/inspiromat, kde bude každý týden umístěn, stejně jako v letošním roce, praktický příspěvek vztahující se k danému tématu. Kalendář je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

Oceněné dětské knihy



Publikace může být přínosnou inspirací pro učitele i pro děti staršího školního věku. Naleznete v ní knihy pro děti a mládež, oceněné během roku 2007 ve třech celostátních literárních soutěžích: Suk – Čteme všichni, Zlatá stuha a Magnesia litera. Publikace záměrně obsahuje také dvacet knih, které si vybraly samy děti a označily je za nejčtenější. Ke každé z ohodnocených knih je připojen stručný obsah a kratičká ukázka. Publikaci vydal Ústav pro informace ve vzdělávání a je k dispozici v elektronické podobě na webových stránkách Národní pedagogické knihovny Komenického – <http://www.npkk.cz/nppk/publikace.php>.

Sekce VIDEO na webu MŠMT

Sekci **VIDEO**, která je umístěna na webu MŠMT www.msmt.cz, naleznete v levé liště titulní stránky a na stejném místě v sekci „Pedagog“. Přímá URL adresa sekce je: <http://media.msmt.cz/extranet/catalog/>.

K dispozici jsou zde videozáznamy tiskových konferencí věnované zajímavým a aktuálním tématům školství, např. nová maturita, změny v oblasti spolupráce škol a zaměstnavatelů, české školství v mezinárodních souvislostech, problematika ICT ve školství a řada dalších. Z krátkých sestřihů toho nejdůležitějšího, s čím ministerstvo přichází na tiskové konferenci, si snadno a rychle uděláte dobrou představu o školských novinkách i o daných tématech.

Otevřený zpravodaj MŠMT | Evidenční číslo: MK ČR E 18171 | ISSN 1803-4004 | Vydává MŠMT v nakladatelství Tauris, ÚIV | Redakční rada MŠMT: ing. Kateřina Böhmová, Mgr. Helena Müllerová, Mgr. Ondřej Gabriel
Adresa redakce: odbor vnějších vztahů a komunikace MŠMT, Karmelitův 8, 118 12 Praha 1 | Email: helena.mullerova@msmt.cz | Tiskne: Tauris, ÚIV | Internetová podoba na: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/zpravodaj>